

Prel. Aleksandras Dambrauskas - Jakštas

Prelatas Aleksandras Dambrauskas

Minint 70 m. jo amžiaus sukakt
1860-VIII-27 — 1930

Lietuvi Katalik Mokslo Akademij , susidariusi 1922 m., veda antras iš eil s mokslavyris Matematikos Garb s Daktaras prelatas Aleksandras Jakštas-Dambrauskas. Pirma ved Teologijos Daktaras arkivyskupas Juozapas Skvireckas, Šv. Rašto vert jas ir d stytojas.

Atatiko kirvis kot — katalik mokslas kun. Dambrausk . Abudu, Dambrauskas su mokslu, susijo pa ioje jaunyst je ir nebeapasimet iki gilios senatv s. Štai kun. Dambrauskui sueina jau septynios dešimtys met amžiaus ir 40 m. mokslo bei literat ros darbo.

Dideli skaitmens tirštai pažym ti mokslo vaisiais. To d liai L. K. M. Akademija pirmoji skubinas pasididžiuoti šiuo savo Pirmininku ir pad koti Apvaizdai už t jai suteikt dovan ; drauge ir visuomenei atmena jubiliejaus dat , kad laiku pasidaryt tam tikras išvadas.

Kun. A. Dambrausko sukaktis esame jau min j bent du kart. Ži r. apie tai Vaižganto Rašt IV t. 169—211 p. Gausime pagerbti j tre i kart ; duok Dieve, ir ketvirt ir dar daugiau. Protu dirb žmon s ilgaamžiai. Gerb me gi a. a. Jon Basanavi i keliais atvejais, vis tokia-pat, gal net did jan ia, meile; vis mes nestigome nei medžiagos pasidžiaugti, nei graži žodži tam pareikšti. Jei b t galima pramanyti tokios ypatingos svarstykl s pilietiniams nuopelnams sverti, tai, mano išmanymu, ant dviej l kš i sukrauti visokeriopi Basanavi iaus ir Dambrausko nuopelnai dažnai svyruot . Kun. Dambrausk ir jo rol lietuvi kult ros istorijoje aš leidžiu lygiomis su Basanavi ium; tai mažiausia. O kartais Dambrauskas b davo net gyvesnis m s visuomen s nervas.

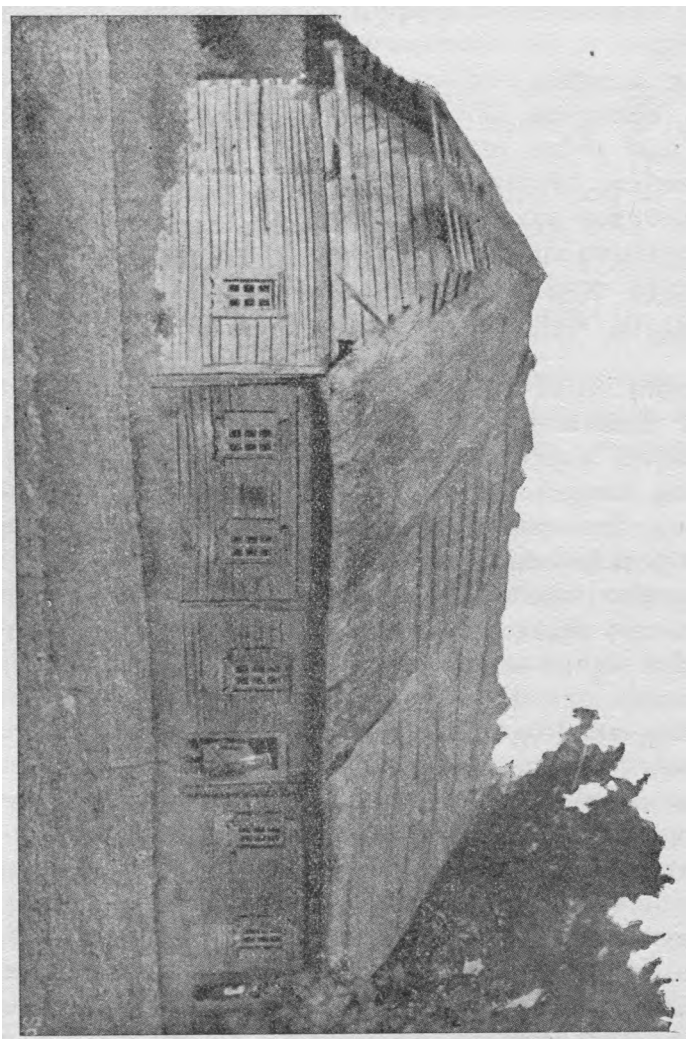
Argi n ra ko džiaugtis, susipratus, kad m s turima ne vienas Basanavi ius, stov j s tautos kult ros sargyboje? Kad vienas veik jas netenka puošti kito veik jo plunksnomis, nes katras turi gana sav j ?

Lietuvi Visuomene! Pirmiausia ar tu nepamiršai, kad kun. Dambrauskas, mokinys, kapelionas, tremtinys, profesorius, Draugijos geroms knygom s leisti steig jas, prelatas, redaktorius etc. mažai tebuvo k nu atplyš s, o širdimi niekados nebuvo atplyš s nuo visos lietuvi tautos organizacijos?

M s Jubilias kun. Aleksandras Dambrauskas gim 1860m. rugpi io 27 d. (mano raštuose klaidingai pad ta 25 d.) s. st. Kuroni kaime, Pagirio par. Ukmerg s aps. iš Andriejaus Dambrausko ir Kotrynos Vai i nait s. Šituos Dambrauskus (buvo tos pavard s ir daugiau kuronie i) seniau žmon s Jakštais vadindavo; sp jama nuo Jakš ipio (Jakštupio), ties kuriuo tur jo b ti pirmykšt Dambrausk s dyba. Senoji karta ir dabar juos Jakštais tebevadina.

Jakštai-Dambrauskai tevald 20 ha ir buvo karališkiai (gosudarstviennyje krestjanie). Viso Kuronyse buvo 21 kiemas tikr lietuvi . Bendroji kaimo kalba, kaip ir vis pagirie i , buvo lietuviška; Dambrausko t vas kitaip nemok jo; Rožan i kas šventadienis giedodavo lietuviškai, tame giedojime gavo dalyvauti ir patsai Aleksandras. Ir kuronie i pavard s: Rymas, Argustas, Kiljonas, Kriš i nas, Minkštimas, Poci nas, Pakalniškis ir k. lietuviškos. Tik v liau kuris ne kuris svetimas at jo su lenkiška kalba (Senkevi ius), vienas kitas išpuik s pavard pakeit (Rymavi ius, Grigaravi ius). Dabar ir tie jau susiprat lietuviai, vaikelius katekizuoja lietuviškai ir mokykl leidžia lietuvišk . Jei k m s Jubiliaso pavard klaidint , tegu jie sid mi jo kilt : ji nesuteršta jokiomis svetimomis priemaišomis.

Dabar Kuronys iš j vienkiemiais. Prel. Aleksandro brolis Pranciškus (iš pamot s gim s) pasirinko galulaukes, už pusanro kilometro nuo buvusios s dybos, ir gavo 45 ha. Nusik l ir trobas. Iš didžiul s senosios gry ios su sakly ia pasistat graž nauj gyvenim . Mes ia senajai Jubiliaso gimtai vietai, kurios n žymi neb ra, atsiminti dedame senojo gyvenimo atvaizd . Jis mums brangus ir reikšmingas.

Tikr brol kun. Aleksandras teturi vien Antan . Jis užkuriomis yra iš j s Žižmuis, smulki bajor li kaim , ir ten sudar lietuvišk šeim . Jo s nus Leonardas dabar lanko Lietuvos universitet ; dvi dukterys, Elena ir Stas , iš jusios „Saul s“ kursus Kaune, mokytojauja pradžios mokyklose.

Tikr j seser kun. Al. visai netur jo. Iš pamot s gimusios: Ona buvo ištekl jusi už Okain li Švobos Truskavos p., o Kotryna už Vai i no Pagirio miestelin. Abidvi sudar grynai lietuviškas šeimas.

Už kilometro nuo Pagirio m. yra dviej kinink ir keleto mažžemi Maišym kaimelis, iš kur buvo kilusi kun. Aleksandro motin l Vai i nait , krikštomotina antra Vai i nait ir d d priv. advokatas Petras Vai i nas, paskui ved s bajorait Paškevi i t ir pats tap s „Wojczyn-Wojciechowski“. Motin l mirdama Aleksandr paliko dešimties met . J tuojau pasi m Vai i nai. Senel ir tetul s myl jo, d d advokatas dav pradži mokslo. Maldaknyg teko skaityti lenkiška, nes 70-taisiais metais lietuvišk visai nesimaiš , rusams lietuvi spaud uždraudus. Kun. Aleksandras žiemos metu buvim Vai i nuose mini mielai maloniai. Vasar nenoromis gaudavo gr žti t vel . Neilgai trukus, t velio brolis kunigas Stanislovas Dambrauskas, Kriuk klebonas, Aleksandr pasi m save ir leido Šiauli gimnazij . Apie t laik ia nekalb siu: prašom pasiskaityti paties Jubilato atminim parodytose mano rašt vietose.

Išbuvs aštuonerius metus Šiauli gimnazijoje, Al. Dambrauskas brandos atestat gavo 1880 m. birželio 16 d. ir stojo matematikos-gamtos fakultet Petrapiilio universitete. Ta iau jau pavasar 1881 m. kovo 5 d. atsi m dokumentus ir birželio 24 d. perk l juos Žemai i kunig seminarij Kaune. ia trejus metus tepabuvus , 1884 m. liepos m n. 6 d. vyskupija pasiunt j savo l šomis kunig akademij Petrapiilyje, kuri baig 1888 m. Teologijos Magistru antro laipsnio.

Al. Dambrauskas jau gimnazistu b damas, drauge su Jonu Spuduliu, Ant. Vileišiu (paskui medikais) ir k. dom jos lietuvišk j dalyk ir pagars jo lietuviu patriotu. Juo gilyn jo jo mokslas, juo tvirtyn tautiškas nusistatymas. 1888 m.

rugs jo 21 d. naujas Magistras buvo paskirtas Panevžio realin n mokyklon kapelionu, kun. Ja inausk išklus Kaunan. (Kunigu šv stas t. m. birželio 29 d.). ia vos pus met tepadirb jus, kun. Aleksandr ištinka katastrofa. Griežtai užprotestav s prieš vertim , kad katalikai melst s už car rus cerkv j, patenka Kretingos vienuolyn ir penkeriems metams (nuo 1889 m. birželio iki 1894 m. geg.) Naugardo Ustiužn . Iš pradži rod s ji niekais paversianti vis jo pasigamint j moksl ir gabum , skiriam lietuvi tautai ginti nuo pašalini ir vidurini priešinink . Tolimas svetimas kraštas, svetimi žmon s, priverstinis neveiklumas rod s ištižins energing ir atgrasins pasiryžus . Bet tai b ta Apvaizdos plano. Kun. Dambrauskas, tur damas daug laisvo laiko, kaip tik ia siskon ja mokslus: parašo „Pišma katoli eskago bogoslova k pravoslavnomu“, atskira knyga, kritik kosminio ratavimo teorijos („Przigi d Katolicki“), užsiima lietuviška hagiografija, o nuo 1891 m. tampa nuolatiniu lietuviško užsienio „Apžvalgos“ laikraš io bendradarbiu. Atitik s tikr j pašaukim b ti publicistu, Ustiužnoje pavaidina tiesiog providencial rol — dr. Vinc Pietar laim ja lietuvi literat rai: Savasis duoda mums „Algimant “ ir kelet tom kit rašt .

„Baustas“ valdininkas nebetur jo teis s valdininkauti. Suger ž s iš ištr mimo Kaunan, kun. Dambrauskas ilgai buvo be vietos, stumdomas šio to padaryti laikinai.

1895 m. sausio 14 d. buvo paskirtas patarnauti Kauno kal jimui. 1896 m. sausio 15 d. — klausyti velykin s Vilniaus apygardos kariuomen s, stovin ios Kaune. Gruodžio 27 d., iškilus kun. Miniotui Vilniaus vyskupij , laikinai valdyti filial šv. Gertr dos bažnyt l (dabar T v Marijon). 1898 m. sausio 11 d. — kunig seminarijos mokytoju. 1900 m. spalio 30 d. Žemai i vyskupo M. Paliulionio sekretorium, pakei iant kan. A. Karos (dabar Vilkaviškio vyskup).

Ta iau ir šis nenuolatinio darbo laikas, kaip ir ištr mimo, veltui nepra jo. Stipri kun. Dambrausko individualyb , stipriai išaukl ta katalikiška nuotaika vert j visur dirbti tautin s kult ros darb , kad ir blogiausiomis s lygomis. Be nuolatinio darbo lietuviškai publicistikai ir poezijai, semina-

rijoje mokytojaudamas kun. D. paraš : „Doctrina ecelesia russicae de libris deuterocanonicis“.

Nuo šio laiko Rus valdžia ima darytis kun. Dambrauskui palankesn : ji sutinka nuo 1902 m. rugs jo 1 d. sileisti j kunig akademij bažnytin s istorijos ir patrologijos profesorium. Kun. D. net bandom j prelekcij paraš . Bet dalykai kitaip susid jo: gavo d styti Šv. Rašt .

Petrapilyje tuo pa iu žygiu kun. D. gauna religij d styti: nuo 1902 m. lapkr. 4 d. Ksenijos institute, o nuo lapkr. 11 d. Elzbietos institute. 1903 m. baland. 6 d. gauna kryži (napierstnyj krest), o 1906 m. kovo 14 d., aplenkiant vien orden , gauna tiesiog Šv. Onos 3 laipsnio. Tai taka akademijos vyresnyb s, prof. Dambrauskui palankios.

Profesoriavimas Petrapilyje trijose mokyklose, saky iau, pavojingesnis buvo kun. Dambrauskui, neg ištr mimas: ia jis, pernelig užimtas privalomomis paskaitomis, gal jo išgaišinti vis savo besusidaran i visuomenin nuotaik . ia jis paraš :- „Praelectiones exegeticae 1, In Evangelium S. Joannis, 2, In selectos psalmos, 3, In Hexaameron“. Kiek jas prapl t s, b t sudar s disertacij Teologijos Daktaro laipsniui gauti; bet tam dalykui reik jo t kstan io rubli : disertacijai išspausdinti, baliui iškelti etc. Ir prof. D. nesidoktorizavo Ir nerimo. Vasar 1906 m. paliko akademijos m rus, kur buvo atatvertas nuo gyvojo visuomen s darbo tuo laiku, kai siaut reakcija, kai gyvas darbas dirbti buvo reikalingiau, o tinkam žmoni nebuvo.

Sugr ž s Kaunan nebepri m jokios privalomos tarnybos, m s laisvo lietuviškos religin s kult ros darbo. sik rus Šv. Kazimiero Draugijai geroms knygom s leisti, iš Šv. T vo gavo jai atlaidus, 1907 m. steig „Draugij “, literat ros, mok slo ir politikos m nesin laikrašt , jus iki 1923 m., ir šioje pozicijoje palieka iki šiam laikui. Jis dalyvavo visose pastangose iškovoti tautinei lietuvi kult rai laisv , reagavo visus gyvuosius reikalus. Jis džiaug s ir bar s, mok ir tais . Ir klaus jo visi, ne viena konservatyvioji dalis visuomen s. B t labai didelis rejestras dalyk , kuriuos kun. Dambrauskas nusv r . Jei dr. Jonas Basanavi ius buvo lietuviyst s apoteoza, tai kun. Dambrauskas buvo jos šaknis. Aš nematau kito

žmogaus, kurs taip organiškai b t sutap s su lietuvi tauta, tiek aršiai gyn s Katalik Bažny i , kaip D.

1914 m. geguž s 28 d. Žemai i vyskupas kun. Al. Dambrausk iš k l tiesiai kapitulos prelatu, aplenkdamas kitus laipsnius. Tam tikr reskript dedame ia ištisai, nes charakteringas yra nuopeln vertinimas.

Franciscus Karevi
Dei miseratione et Sedis Apostolicae gratia
Episcopus Samogitiensis.

Dilecto Nobis in Christo Presbytero A l e x a n d r o D a m -
b r a u s k a s, Theologiae Magistro.

Diuturnae sacerdotalis vitae Tuae optima specimina, egregiam scientiam, litterarum studium, morum integritatem aliaque virtutum documenta perspecta habentes, operae pretium duximus in Tuorum meritorum laudabile testimonium Te ad insignem dignitatem praelaturae in Nostro Cathedrali Capitulo promovere cum titulo Cantoris. Itaque omnia praelaturae iura ac privilegia Tibi conferentes, dum de hac promotione praesentibus litteris Nostris Tuae Dignitati notum facimus, omnia simul bona ac fausta in Domino Tibi adprecamur benedictionemque pastoraalem perlibenter imperitur. In quorum fidem hoc rescriptum manu Nostra subscriptum sigilloque Nostro munitum dari mandavimus.

*Caunae,
die 28 Maii 1914.*

1915 m. kovo 1 d. paskirtas vizitatorium Žemai i vyskupijos vienuolyn , pakei iant kan. Pr. Kriškijon .

Nepaprastos vertyb s yra dalykas, jis tenka mums priešakin n vieton d ti Jubilianto garb s vainike, kad kun. Dambrauskas niekad neieškojo asmenini gerum , nesiek karjeros ir garso, pigiai gaunamo šiam tam papataikaujant. Kun. Al. Dambrauskas-Adomas Jakštas - A. J. - Druskus etc. visk dr siai nušviesdavo stipria savo individualybe, „jaktiška“ sakoma; d l to tekdavo pasigin yti, bet negalima buvo nesiškaiyti. „Geriau nepakli ti Jakštui nagus“; už pasipriešini m duodavo ir pasivydamas pridavo. Sakoma, paprato nepriklausomai dirbti, vadovauti. Bet tas pats Jakštas pigiai

b davo ir nulenkiamas tuo vienu geru viešai jam tartu žodeliu. Niekados nepaliko ir geru už gera neatsimok j s, kaip už bloga neatsikirt s. Savo teises gyn viešai, o privilegij iš niekur nelauk . Savo talentu, giliu savo mokslu, savo pad timi kun. Dambrauskas niekados nepirkliavo, niekados nesidair pasiilgdamas ar rankas nuleisdamas: o kas gi man atlygins už visas mano dedamas pastangas?

„Nenuolankus“ (niepokorny) atestavo kun. Dambrausk akademija išleisdama; „nenuolankaus“ ir vyskupas Paliulionis nepa m seminarij profesoriauti; bevelijo eilin jo vieton žmog . Seminarijoje b t išveng s kalbamosios katastrofos, ištr mimo; bet tikr tikriausia neb t pasidar s toks, koks mums dabar miela malonu pagerbti — Jakštas. Dabar mums aišku, koks išmintingas esti Dievo l mimas, net kai priešginybes žmogui gyvenimo kelyje deda. Kas uitas neužuitas, verstas neišverstas, tas retas plauk jas nenugrimzd s svetimoje j roje. Dabar mums aišku, jog Al. Dambrauskas niekur kitur neb t taip tik s, kaip vargdamas tarp sav j d l tautos ir Bažny ios. Digitus Dei fuit; jis praved kun. Dambrauskui rol , o kun. Dambrauskas j suprato ir vienas pirm j lietuvi iš jo iš pasyvumo — ne savo garbei.

Kun Dambrauskas griežtai vis savo veikim reguliavo devis : Ad majorem Dei gloriam. Aš nežinau n mažmoži , kuri kun. Dambrauskas neb t Dievui skyr s, ko jis Dievo vardu neb t baig s. Visk m giam : taut , kult r , men , moksl angštai sumezg su Dievo apreikšt ja Katalik religija; jos d sniais, jos dvasia persunk visk pasauliška. Ir matematik ? Taip. Po teologijos kun. Dambrauskas geriausiai išmano matematik ; ta iau n ra jos vergas, specialistas; priešingai, ir matematik jis paverg aukštajam filosofijos tikslui; nefilosofuoj s matematikas jam t ra pus vertyb s. D l to taip gerbia Hoene-Wronsk .

Aukš iaus gyvenimo tiksl Dievui tarnauti, jo vali vykinti net ir tautin darb dirbant, Al. Dambrauskas suprato labai anksti dar universitete studentaudamas. Iš pradži mielai prisid jo prie lietuvi student ratelio, kuris ryžos tautyb gaivinti, lietuvi literat r kurti, lietuvi kalbos mokytis ir j dailinti, ekonominius santykius Lietuvoje tirti. Bet

kai patyr kraštutini j tendencij pakirsti Bažny ios ir katalik kunig itak Lietuvos liaudžiai, gilinti luom kov ,— kriste atkrito nuo j priešing lager . Aišku jam pasidar : reikia išnešti sveikos religin s savo tradicijos, prisirinkti kuo- daugiausia moksliskai nesugriaunam argument už Kristaus Religij , už jos dogmatas, už jos rol kasdieniame priva iame ir viešame gyvenime. Iš universiteto pab go dvasinink mokslo staigas ir ten visu atsid jimu rinkos žini reikaling b simajai kovai su priešingomis Katalik Bažny iai srov mis pa ioje Lietuvoje.

Mokslas kun. Dambrauskui buvo reikalingas Religijai tarnauti, Religija reikalinga žmonijai lietuvi tautos asmenyje tarnauti. Lietuvi tautyb s liktis kun. Dambrausko s mon je buvo, lyg Angelo Sargo, Katalikyb s sparnais apgaubta nuo pravoslav grobuonies erelio. Tad Religija ne tam vienam tikslui — amžinajam išganymui, bet ir patekt s gerovei. Taip prieš jaun mokslavyr anksti atsistojo pilietin krikš ionies pareiga b ti religinio sitikinimo ir tautin s kult ros sargyboje. Gera tautyb , geras moksl žinojimas; ta iau visako ultima ratio — Dievas, jo Apvaizda, jos parodomieji amžinieji tikslai. Net kai rašo geometrijos, trigonometrijos, logikos vadov lius, kai tiria matematikos problemas, seka daugelio moksl pažang ir j tariamus naujus žodžius, kai seka literat ros keliomis kalbomis pl tot , — visu kuo tik lygina keli s mon aukš iausiajai B tybei. Ne kuriuo kitu tikslu kun. Dambrauskas tampa ir Esperanto tarptautin s kalbos pionierius; ne pirklybai, bet katalikiškai vienyb s id jai,

Keliolika kryp i , keliolika pozicij ir visk dirba pats, niekur kitais nepasivadudamas, nors troško susilaukti pad j j . Jis pats vienas — hagiografas, asketas, apologetas, teologas, filosofas, matematikas, tautininkas, publicistas, poetas, menininkas, moralizatorius, satirikas, bibliografas, kritikas, redaktorius, leid jas, organizatorius. Kiekoje dalyk orientuojas! Nes nuolat skaito, mokosi, papildin ja savo intelekt , kaip koki nuolat kunkuliuojan i , nuolat sviegius vandenis išver ian i verden . Ir ji trykšta nuolat, gyvai ir tyrai, šaltai gaivinan ia, karštai tvirtinan ia srove.

Dar jaunas b damas pavyzdžiu sau laik Gratry veikal

„Les Sources“ už tai, kad pilnas entuziazmo ir piešia keli pla i krikš ionišk sintez teologijos, filosofijos ir pozityvinio mokslo. Tuo pat tikslu imasi ir pats studijuoti darvinizm , materializm , pozitivizm , kosmologij ; klauso Mendeliejevo, Posses, Tangancevo, Andriejevskio, Solovjovo, pravoslavijos teolog . Buvo kur laik link s manyti galima b siant bet kuris Religijos dogmatas rodyti tokia pat precizija, griežtumu, kaip ir matematikos tvirtinimas. Bet suprat s savo klaid , ieškojo nauj keli ties .

Pagaliau, keletas žodži apie pat kun. Dambrausko darbo b d . Pirmiausia jis pagars jo poetu-eilininku, dviem leidiniais. Dabar paruoštas spaudai vis eiliavim storokas tomas. Poetin je k ryboje jis klasikas, daug d mesio kreipi s taisykling form ir filosofin turin . Matematiku išaukl tas, Dambrauskas griežtas galvojime, griežtai nuosekl s ir k ryboje. D.—poetui daugiau r pi pakombinuoti, neg pavaizduoti. Už graži form ir aiški mint daug Dambrausko eilu i tapo klasin s, užkariavo sau viet visose chrestomatijose.

Kone tuo pa iu žygiu pasireišk ir matematiškais darbais. Be žinojimo dalyko ir jo literat ros, ia Dambrauskas yra tar s daug nauja lietuvi ir esperanto kalbomis. Sud jus kr - von, susidaryt storas tomas. Už visa tai yra laim j s iš Lietuvos Universiteto gamt.-mat. fakulteto Daktaro laipsn honoris causa. Matematišk darb vertinim parodo ia dedamas diplomas. J yra dav s vienas ger j m s universiteto profesori matematik . Ži r. diplom .

Iš beletristikos srities, griežtai imant, kun. Dambrauskas n ra nieko dav s m s literat rai. Bet pla iau imant beletristik , graži j literat r , traukiant j poezij , irgi susidaryt gerokas bagažas. Be monologo „Nebaigtas pamokslas“, skirto scenai, žymi viet ia paimt vadinamosios satiros, raštai gyvaisiais dienos reikalais, išd styti s riai. Šiuose raštuose labai daug kartaus s mojaus. Gauti tom ydas pliekiam j rašt b t nemažas laim jimas. „Garnys“ pa-pešioti b t labai pravartu.

Užtat lietuvi literat r kun. Dambrauskas seka taip pat atsid j s, kaip ir šiaip-jau visuomen s dvasios pasireiškimus.

Kun. Dambrauskas bet-kurio rašto turi duoti recenziją tikroje prasmėje: bent vienu feljetonu paminėti gera ir bloga. Kun. D. iria dažnokai pasako karštos teisybes, tačiau tik ten, kur pajunta nenatūralumą, kraipymą, pozą, nusidėjimą menui. Šiaip jau geroji ir malonioji kun. D. recenzija šalis, kad jis raštu džiaugiasi, nepavydėdamas jo. Tiesa, nuėdavo savo asmenybę; bet kaipgi kitaip? Nuo savęs neatskirsi. Tą recenziją žiūrėk du tomus: „Mūsų Naujoji Poezija“ 400 p. ir „Mūsų Naujoji Proza ir Literatūra“ 178 p.+XXXV p. Viso 1203 p.

Tas sudaro šitas štai „Užgesusi Žiburi“ tomas. Ten apie darbus, ir apie pačius darbininkus. Taip raštus, taip rašytojus kun. D. recenzuoja, paduoda daugybę faktinės medžiagos bėtinai bet-kuriam kritikui. Plačiau parašytose biografijose: Pietario, Kaupo, Tumo ir k., mes randame gausią inventarinę medžiagą, kruopščiau surankiotą iš autentiškų šaltinių. Tarp šitų raštų kai kada apie 30 metų atstumo. Jie palikti pirmą kartą redakcijoje, kad sudaryt istorinį medžiagų sąrašą apie patį rašytoją Jakštą-Dambrauską.

Tur būt, taip pat šiame pasirodys išspausdintas didžiulis tomas, virš 500 p., vardu: „Mokslas ir tikėjimas“, kukliai dar pavadintas senuoju esperantišku vardu: „Mažytis mintys apie didžiuosius klausimus“. ir kuklumas kaip ir nereikalingas: profesorius Dambrauskas apie didžiuosius klausimus moka rimtai, giliai pakalbėti, dažnai paberdamas originaliai, kaip ir matematikos raštuose, minėti; pavyzdžiui, naujas bandymas Eucharistijos paslaptį aiškinti (Esmė kita), materijos paslaptis, žmogaus paslaptis, tik jimo paslaptis, „Didžioji Realybė“ ir Dievas. Prof. Dambrauskas drąsus papolemizuoti su visais autoritetais, prof. Biliūnu, prof. epinku, prof. Mykolaičiu, pravoslav ir kalvin teologais, su politikais ir publicistais; bet kam atsituri, o jam atsiturti nepiga.

Pagalčiau, kun. A. Miluko raginamas, yra surinkęs pastaruosius (1927 — 29 m.) publicistiškus savo straipsnius atskirai leidynei. Jis taip pat, tur būt, išėis 1930 m.

Ir dar būt tomas šiaip jau mokslo raštų.

Visais tais darbais Jubiliasas laiko apgaubęs visą gyvenimą per visus 40 paskutinius metus, pradėdamas nuo jo išėjimo Rusiją. Tardamas gerbiamajam prelatui Aleksandriui

Jakštui-Dambrauskui-Druskiui jubiliejin žod , aš ty ia su-
silaikau nuo sezoninio panegiriko, kad jo paties didyb sa-
vaimė kilt visuomen s s mon je.

Visuomene, atmink, kad esame tur j did darbinink ,
did r pintoj l , krikš ion mokslinink publicist , t tret
šalia dr. Vinco Kudirkos ir dr. Jono Basanavi iaus!

Dr. Juozas Tumas

L. K. M. Akademijos narys.